

MAANTIEDON PÄÄTTÖARVIOINTI

Oulun kaupungin opetussuunnitelma

Syksy 2021

Työryhmä: Sirpa Marttila, Sirpa Määttä, Jussi Tomberg, Katja Udd ja Eerika Virranmäki

MAANTIEDON OPETUKSEN TAVOITTEET VUOSILUOKILLA 7 – 9 (ops 2016)

MAANTIETEELLINEN TIETO JA YMMÄRRYS

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

MAANTIETEELLISET TAIDOT

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

MAANTIEDON ASENNE- JA ARVOTAVOITTEET:

Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

MAANTIEDON PÄÄTTÖARVIOINNIN AJANKOHTA OULUN OPETUSSUUNNITELMASSA

T1 Tukea oppilaan jäsenyteen karttakuvan rakentumista maapallosta.

T4 Kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys.

T7 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomeediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.

T10 Tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa.

T2 Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

T5 Ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä.

T8 Ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja.

T11 Ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

T3 Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.

T6 Ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä.

T9 Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

7. - 9. luokalla

8. - 9. luokalla

9. luokalla

TAVOITTEISTA KRITEREIKSI

Esim. TAVOITE 1

T1 Tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta.

Kertoo maanosan ja valtion eron.

Nimeää kartalta maanosat ja valtameret.

5

Nimeää joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta ja **tietää** niiden sijainnit.

7

Tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön sekä maapallon karttakuvan peruspiirteet, esim. luonnonmaantieteellisiä kohteita.

8

Käyttää ja **soveltaa** karttaa maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

9

TAVOITTEISTA KRITEREIKSI

Esim. TAVOITE 2

T2 Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla.

Antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä.
Nimeää erilaisia luonnonmaisemia. **5**

Kertoo maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä.
Nimeää lämpövyöhykkeet ja **antaa esimerkkejä** joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. **7**
Tunnistaa ja **kuvailee** luonnonmaisemia.

Selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä.
Nimeää ja **sijoittaa** kartalle ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja **kertoo** niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. **8**
Antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä.

Ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä **selittää** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja **kertoo** miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan.

Vertailee maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja **selittää** niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. **Selittää** luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla. **9**

TAVOITTEISTA KRITEREIKSI

Esim. TAVOITE 3

T3 Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.

Nimeää joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä.

5

Nimeää ja **antaa esimerkkejä** ihmismaantieteellisistä ilmiöistä. **Nimeää** tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin.
Kuvailee kulttuurimaisemia.

7

Kertoo ihmismaantieteellisistä ilmiöistä ja kulttuurien piirteisiin vaikuttavista tekijöistä.
Vertailee kulttuurimaisemia.

8

Kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua.
Selittää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemien syntyä.

9

MAANTIEDON OPETUKSEN TAVOITTEET : luokittelu Oulun opetussuunnitelmassa

GEOMEDIATAIDOT

T1 tukea oppilaan jäsenytyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

MAANTIETEELLISET ILMIÖT

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

MAANTIETEELLINEN AJATTELU JA TUTKIMUS

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

MAANTIEDON PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT

- Kriteerit ovat valtakunnallisen opsin kriteerejä, joita on vain *hieman* tiivistetty.
- Luokiteltuna Oulun opetussuunnitelman mukaisesti.

GEOMEDIATAIDOT

T1 **Kertoo** maanosan ja valtion eron. **Nimeää** kartalta maanosat ja valtameret.

T6 **Osa** ilmansuunnat sekä **tunnistaa** ja **nimeää** karttamerkkejä.

T7 **Tunnistaa** asioita kartoilta, kuvista ja diagrammeista.

5

T1 **Nimeää** joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta ja **tietää** niiden sijainnit.

T6 **Käyttää** ilmansuuntia sijainnin määrittelyssä, **nimeää** karttamerkkejä sekä **käyttää** janamittakaavaa.

T7 **Tulkitsee** geome diaa ja **laatii** yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.

7

T1 **Tietää** keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön sekä maapallon karttakuvan peruspiirteet, esim. luonnonmaantieteellisiä kohteita.

T6 **Osa** suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja **liikkua** maastossa kartan avulla. **Käyttää** suhdelukmittakaavaa.

T7 **Tulkitsee** ja **laatii** monipuolisesti geomedian esityksiä.

8

T1 **Käyttää** ja **soveltaa** karttaa maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

T6 **Käyttää** tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

T7 **Tekee** johtopäätöksiä geomedian esityksistä sekä laatimastaan geomediasta.

9

T1 tukea oppilaan jäsenyteen karttakuvan rakentumisesta maapallosta

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

MAANTIETEELLISET ILMIÖT

T2 **Antaa** esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. **Nimeää** erilaisia luonnonmaisemia.

T3 **Nimeää** joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä.

T4 **Tunnistaa**, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. **Nimeää** luonnonvaroja.

5

T2 **Kertoo** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. **Nimeää** lämpövyöhykkeet ja **antaa esimerkkejä** joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. **Tunnistaa** ja **kuvailee** luonnonmaisemia.

T3 **Nimeää** ja **antaa esimerkkejä** ihmismaantieteellisistä ilmiöistä. **Nimeää** tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. **Kuvailee** kulttuurimaisemia.

T4 **Kuvailee**, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. **Luokittelee** luonnonvaroja niiden kestävyden näkökulmasta.

7

T2 **Selittää** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä. **Nimeää** ja **sijoittaa** kartalle ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja **kertoo** niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. **Antaa esimerkkejä** luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä.

T3 **Kertoo** ihmismaantieteellisistä ilmiöistä ja kulttuurien piirteisiin vaikuttavista tekijöistä. **Vertailee** kulttuurimaisemia.

T4 **Kertoo** luonnonympäristön vaikutuksesta ihmisen toimintaan sekä luonnonvarojen kestävä käytön tärkeydestä.

8

T2 **Ymmärtää** Maan planetaarisuuden sekä **selittää** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja **kertoo** miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. **Vertailee** maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja **selittää** niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. **Selittää** luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

T3 **Kuvailee** kulttuurien piirteiden vaihtelua. **Selittää** ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemien syntyä.

T4 **Selittää** luonnonympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan sekä ympäristöongelmien ja luonnonvarojen kestävä käytön suhteita. **Perustelee** ihmisen toiminnan aiheuttamia erilaisia ympäristöongelmia ja luonnonvarojen kestävä käytön merkityksen.

9

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävä käytön merkitys

MAANTIETEELLINEN AJATTELU JA TUTKIMUS

T5 **Tietää** maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. **Kuvailee** aluetta kartoista tai kuvista.

T8 **Osallistuu** pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja **kertoo** mitä tutkimuksessa on tehty.

T10 **Toimii ohjatusti** osana ryhmää. **Erotaa** maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.

5

T5 **Määrittelee** maantieteellisiä peruskäsitteitä, tunnistaa eri aluetasoja. **Kuvailee** aluetta kartoista tai kuvista. **Muodostaa** tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.

T8 **Toteuttaa** pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. **Valitsee** sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.

T10 **Toimii** ryhmän jäsenenä. **Esittää** maantieteellistä tietoa omin sanoin. **Kuuntelee** toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.

7

T5 **Kuvailee** ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä sekä alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. **Esittää** maantieteellisiä kysymyksiä ja **pohtii** vastauksia niihin.

T8 **Toteuttaa** maantieteellisen tutkimuksen. **Havainnollistaa** tutkimustuloksia geomedian avulla sekä **esittää** tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.

T10 **Toimii** rakentavasti ryhmän jäsenenä. **Esittää** maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. **Esittää** perusteluja omille näkemyksilleen.

8

T5 **Selittää** ilmiöitä käyttämällä *tarkoituksenmukaisesti* maantieteellisiä käsitteitä. **Vertailee** maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja **selittää** syitä alueiden välisiin eroihin. **Esittää perusteltuja** maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

T8 **Toteuttaa** rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. **Havainnollistaa** ja **esittää** tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja **liittää** tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

T10 **Toimii** kannustavana ryhmän jäsenenä. **Perustelee** esittämäänsä maantieteellistä tietoa ja sen pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

9

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN

T9 Osallistuu kenttätutkimuksiin *ohjatusti* ja **tunnistaa** ympäristön muutoksia.

T11 Osallistuu *ohjatusti* lähiympäristön vaalimiseen.

5

T9 Osallistuu kenttätutkimuksiin *itsenäisesti ohjeen* mukaan. **Havainnoi ja antaa esimerkkejä** ympäristön muutoksista. **Seuraa** ajankohtaisia maantieteellisiä tapahtumia.

T11 Osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. **Antaa esimerkkejä** tavoista osallistua ja vaikuttaa.

7

T9 Osallistuu kenttätutkimuksiin ja **kytkee** havaintoja *opettajan ohjaamana* käsiteltävään ilmiöön. **Kertoo** ympäristön muutoksista ja **nimeää** syitä muutoksiin. **Seuraa** ajankohtaisia maantieteellisiä tapahtumia ja **selittää** joidenkin tapahtumien taustoja.

T11 **Suunnittelee** *ohjatusti* ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. **Selittää**, miten voi osallistua ja vaikuttaa.

8

T9 Osallistuu kenttätutkimuksiin ja **kytkee** havaintoja käsiteltävään ilmiöön. **Selittää** syitä ympäristön muutosten taustalla. **Arvioi** kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia.

T11 **Suunnittelee** keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja **toteuttaa** niitä. **Vertailee** ja **arvioi** eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja.

9

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

MAANTIEDON PÄÄTTÖARVIOINNIN ARVOSANAT JA NIIDEN KRITEERIT

5

T1 Kertoo maanosan ja valtioron. **Nimeää** kartalta maanosat ja valtameret.

T2 Antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. **Nimeää** erilaisia luonnonmaisemia.

T3 Nimeää joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä.

T4 Tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. **Nimeää** luonnonvaroja.

T5 Tietää maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. **Kuvailee** aluetta kartoista tai kuvista.

T6 Osaa ilmansuunnat sekä **tunnistaa** ja **nimeää** karttamerkkejä.

T7 Tunnistaa asioita kartoilta, kuvista ja diagrammeista.

T8 Osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja **kertoo** mitä tutkimuksessa on tehty.

T9 Osallistuu kenttätutkimuksiin *ohjatusti* ja **tunnistaa** ympäristön muutoksia

T10 Toimii ohjatusti osana ryhmää. Erottaa maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.

T11 Osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen.

Geomediataidot

Maantieteelliset ilmiöt

Maantieteellinen ajattelu ja tutkimus

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

7

T1 **Nimeää** joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta ja **tietää** niiden sijainnit.

T2 **Kertoo** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. **Nimeää** lämpövyöhykkeet ja **antaa esimerkkejä** joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. **Tunnistaa** ja **kuvailee** luonnonmaisemia.

T3 **Nimeää** ja **antaa esimerkkejä** ihmismaantieteellisistä ilmiöistä. **Nimeää** tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurin piirteisiin. **Kuvailee** kulttuurimaisemia.

T4 **Kuvailee**, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. **Luokittelee** luonnonvaroja niiden kestävyysnäkökulmasta.

T5 **Määrittelee** maantieteellisiä peruskäsitteitä, tunnistaa eri aluetasoja. **Kuvailee** aluetta kartoista tai kuvista. **Muodostaa** tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.

T6 **Käyttää** ilmansuuntia sijainnin määrittelyssä, **nimeää** karttamerkkejä sekä **käyttää** janamittakaavaa.

T7 **Tulkits**ee geomedialla ja **laatii** yksinkertaisia kartoja ja diagrammeja.

T8 **Toteuttaa** pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. **Valitsee** sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.

T9 **Osallistuu** kenttätutkimuksiin *itsenäisesti ohjeen* mukaan. **Havainnoi** ja **antaa esimerkkejä** ympäristön muutoksista. **Seuraa** ajankohtaisia maantieteellisiä tapahtumia.

T10 **Toimii** ryhmän jäsenenä. **Esittää** maantieteellistä tietoa omin sanoin. **Kuuntelee** toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.

T11 **Osallistuu** lähiympäristön vaalimiseen. **Antaa esimerkkejä** tavoista osallistua ja vaikuttaa.

Geomediataidot

Maantieteelliset ilmiöt

Maantieteellinen ajattelu ja tutkimus

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8

T11 **Suunnittelee ohjatusti** ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. **Selittää**, miten voi osallistua ja vaikuttaa.

T10 **Toimii** rakentavasti ryhmän jäsenenä. **Esittää** maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. **Esittää** perusteluja omille näkemyksilleen.

T9 **Osallistuu** kenttätutkimuksiin ja **kytkee** havaintoja *opettajan ohjaamana* käsiteltävään ilmiöön. **Kertoo** ympäristön muutoksista ja **nimeää** syitä muutoksiin. **Seuraa** ajankohtaisia maantieteellisiä tapahtumia ja **selittää** joidenkin tapahtumien taustoja.

T8 **Toteuttaa** maantieteellisen tutkimuksen. **Havainnollistaa** tutkimustuloksia geomedian avulla sekä **esittää** tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla

T7 **Tulkitsee** ja **laatii** monipuolisesti geomedian esityksiä.

T1 **Tietää** keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön sekä maapallon karttakuvan peruspiirteet, esim. luonnonmaantieteellisiä kohteita.

T2 **Selittää** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä. **Nimeää** ja **sijoittaa** kartalle ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja **kertoo** niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. **Antaa esimerkkejä** luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä.

T3 **Kertoo** ihmismaantieteellisistä ilmiöistä ja kulttuurien piirteisiin vaikuttavista tekijöistä. **Vertailee** kulttuurimaisemia.

T4 **Kertoo** luonnonympäristön vaikutuksesta ihmisen toimintaan sekä luonnonvarojen kestävän käytön tärkeydestä.

T5 **Kuvailee** ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä sekä alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. **Esittää** maantieteellisiä kysymyksiä ja **pohtii** vastauksia niihin.

T6 **Osa suunnata** maastokartan todellisuuden mukaisesti ja **liikkuu** maastossa kartan avulla. **Käyttää** suhdelukumittakaavaa.

Geomediataidot

Maantieteelliset ilmiöt

Maantieteellinen ajattelu ja tutkimus

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9

T2 **Ymmärtää** Maan planetaarisuuden sekä **selittää** maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoo miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Vertailee maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Selittää luonnon-maisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

T3 **Kuvailee** kulttuurien piirteiden vaihtelua. **Selittää** ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemien syntyä.

T4 **Selittää** luonnonympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan sekä ympäristöongelmien ja luonnonvarojen kestävän käytön suhteita. **Perustelee** ihmisen toiminnan aiheuttamia erilaisia ympäristöongelmia ja luonnonvarojen kestävän käytön merkityksen.

T5 **Selittää** ilmiöitä käyttämällä *tarkoituksenmukaisesti* maantieteellisiä käsitteitä. **Vertailee** maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja **selittää** syitä alueiden välisiin eroihin. **Esittää** *perusteltuja* maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

T6 **Käyttää** tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppisiä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

T1 **Käyttää** ja **soveltaa** karttaa maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

T11 **Suunnittelee** keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja **toteuttaa** niitä. **Vertailee** ja **arvioi** eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja.

T10 **Toimii** kannustavana ryhmän jäsenenä. **Perustelee** esittämänsä maantieteellistä tietoa ja sen pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

T9 **Osallistuu** kenttätutkimuksiin ja **kytkee** havaintoja käsiteltävään ilmiöön. **Selittää** syitä ympäristön muutosten taustalla. **Arvioi** kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia.

T8 **Toteuttaa** rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. **Havainnollistaa** ja **esittää** tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja **liittää** tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

T7 **Tekee** johtopäätöksiä geomedian esityksistä sekä laatimastaan geomediasta.

Geomediataidot

Maantieteelliset ilmiöt

Maantieteellinen ajattelu ja tutkimus

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen